

ULAPALLE

Talous puhaltaa hyytävästi suoraan vastaan ja taivaalta tulee mannan sijasta räntää. Luvassa on hieman koneapua Aallottaren irrottamiseksi rannasta, mutta pian on osattava trimmata purjeet ja tasapainottaa lasti, jotta vastatuulella luoviminen onnistuu.

Hyvin moni asia jää tilivirastoon rannalle. Täytyy jäädä. Vaikeinta tulee olemaan oman kurssin haltuunotto, irrottautuminen tutuista viraston ja ministeriön reititysohjeista siten, että yhteisö kokee uuden suunnan omakseen.

Miten kurssi määrittyy, mikä on johdon ja yhteisön suhde. Muistelen mennyttä.

Kolmekymmentä vuotta sitten sain Kekkoselta nimityksen ja lupasin opettajaneuvoston edessä palvella isänmaata. Se oli isompi hetki kuin virkaanastujaiset. Kokoukset pidettiin nykyisessä hallituksen huoneessa, jäseniä noin seitsemisenkymmentä. Pienin askelin on sen jälkeen kuljettu melko yksitoikkoisesti samaan suuntaan: isot kokoukset vievät aikaa, ovat kömpelöitä, sopivat huonosti tulosjohtamisen kuvioihin. Vähin erin johtamisen suunta muuttui ylhäältä alas tapahtuvaksi käskytykseksi. Tiliviraston ja tulosjohtamiskulttuurin epäpyhässä allianssissa olemme eläneet jo pitkälti toista tusinaa vuotta.

Yhdeksänkymmenluvun puolivälissä arvelin, ettei kymmenenkään vuoden kuluttua ole muodostunut vakaata ajatusta, tuleeko tulosjohtamisessa auttaa heikkoja vaiko vahvistaa vahvoja. Nyt tähän on tulossa selvyyttä, viidentoista vuoden jälkeen. Se on iso henkinen muutos.

Ja toinen iso muutos liittyy professorineuvostoon. Johtosäännön mukaan neuvosto toimii rehtorin ja vararehtoreiden neuvonantajaelimenä ja tuo kuuluviin tiede- ja taideyhteisön äänen olennaisissa yliopiston arvoihin liittyvissä kysymyksissä.

Yliopistolaivaa on johdettava, ohjattava. Ja tämä oikeutus tulee varustamolta, säätiöltä, siis ylhäältä päin. Mutta professorineuvoston olemassaolo ja tehtävä kiteyttää, palauttaa

meille sen, mistä yliopistossa on kysymys. Vakinainen professorikunta viime kädessä varsinaisesti määrittelee yliopiston, vaikka koko yhteisö osallistuukin sen käytänteistä päättämiseen.

Ohjaamisesta olemme jo saaneet lupaavia vinkkejä. Strategian luonnos elokuulta kirjasi osaamisalueita selkeästi hyviin, muuten tärkeisiin ja huomisen avauksiin. Strategiasta löytyy sana rohkeus. Ilman todellista epäonnistumisen mahdollisuutta ja sallimista onnistuminen olisi vain tyhjä sana. Ja blogissaan 16.10.2009 kippari toi terveisiä Kiotosta, jossa oli pohdittu perustutkimuksen pitkää aikajännettä: ratkaisevan havainnon ja siihen perustuvan innovaation välinen aikajana voi olla 100 vuotta.

Sadasta vuodesta kun ottaa neljännekset, niin johtamisajatusten vaikutuksetkin jo erottuvat. Opettajaneuvoston lakkauttamisesta on kulunut kohta kvartaalin verran. Vanha sanonta menee näin: Navigare necesse est, vivere non est necesse. Vaan jos kuitenkin vielä kvartaalin saisin elää. Nähdä miten kauas ulapalle Aallotar ehtii.

Olavi Nevanlinna

